

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
15 juni 2022 (mondelinge uitspraak 15 juni 2022)

Klager: Dhr. XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXXXX, te XXXXXXXX.

Klager wordt ondersteund door mw. XXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: Mw. XXXXXXXX, psychiater, wordt vervangen door XXXXXXXX (verpleegkundige)

Zitting: 15 juni 2022 te Venray

Klachtennummer: 22.026

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Gedwongen opname
2. Beperking van de bewegingsvrijheid
3. Insluiten

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 2 juni 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 3 juni 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend. Deze is toegekend door de behandelaar.
- Op 14 juni 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 15 juni 2022. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 9 juni 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 15 juni 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXXXX. Hij is al geruime tijd, sinds 2000, bekend binnen de GGZ. Klager onderging behandelingen binnen verschillende instanties, met name in de verslavingszorg en ook was hij opgenomen binnen de XXXXXXXX. Men stelde bij hem de diagnose PTSS en een stoornis ten aanzien van diverse middelen, zoals cannabis en cocaïne. Klager is op 20 mei 2022 beoordeeld door de crisisdienst alwaar hij is opgenomen met een crisismaatregel in verband met verbale agressie en fysieke agressie waarbij hij onder andere zijn woning heeft vernield.

Op 20 mei 2022 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het opnemen in een accommodatie, insluiten en het beperken van de bewegingsvrijheid, zijn toegewezen.

Op 30 mei 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 30 mei 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel.

De verplichte zorg zal bestaan uit:

Vorm van verplichte zorg:

- Insluiten
- Opnemen in accommodatie
- Beperken van de bewegingsvrijheid

zoals opgenomen in de crisismaatregel.

Op 27 en 28 mei 2022 heeft de plaatsvervangend zorgverantwoordelijke klager onderzocht en is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

De zorgverantwoordelijke stelt het navolgende:

“Het gedrag van u leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel.

Verplichte zorg:

- *Opname in accommodatie*
- *beperken van de bewegingsvrijheid*
- *insluiten*

Er is sprake van een paranoïde psychotisch toestandsbeeld bij bekend middelengebruik. Op dit moment is er sprake van verbale en dreigende fysieke agressie waarin u niet te corrigeren bent. Het gedrag is ook niet te doorbreken met medicatie.

De verplichte zorg wordt als uiterste middel verleend. Hierbij zijn de 4 punten die ik hieronder noem allemaal van toepassing:

o er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;

o er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben;

o het verlenen van verplichte zorg is evenredig, gelet op het beoogde doel en

o het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief gaat zijn

*Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;
Er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben.*

De verplichte zorg wordt verleend om:

- een crisissituatie af te wenden*
- ernstig nadeel af te wenden*
- de geestelijke gezondheid van u te stabiliseren*
- de geestelijke gezondheid van u dusdanig te herstellen dat u uw autonomie zoveel mogelijk herwint*

Op 23 mei 2022 heeft de rechtbank Overijssel, locatie Zwolle, het verzoek tot voortzetting van de crisismaatregel toegewezen tot en met 13 juni 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het opnemen in een accommodatie, het toedienen van medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid zijn toegewezen. Er wordt een zorgmachtiging aangevraagd.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het wat beter gaat. Klager is niet blij met de medicatie want hij heeft last van bijwerkingen en kan niet vijf keer per dag bidden. Klager is wel blij dat hij uit de separeerruimte is. Het waren voor hem vijf dagen in hel.

Gevraagd naar de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid antwoordt klager dat hij niet opgenomen had hoeven worden. Klager is nooit agressief geweest en vindt niet dat hij last heeft van een psychose of stoornis. Klager wil ook niet meer terug naar zijn oude woning want hij heeft ruzie met de huisbaas. Ook heeft hij alles kapot gemaakt omdat de huisbaas camera's in zijn woning had geplaatst. Klager wil daarom naar een andere woning.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij wil dat hij weer kan bidden en andere medicatie krijgt. Nadat hij van de behandelaar heeft gehoord dat er op den duur een woning voor hem beschikbaar komt, geeft klager aan hier blij mee te zijn.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij klager van mening is dat hij geen stoornis heeft en dat daarom geen ernstig nadeel aanwezig is om aan klager verplichte zorg op te leggen.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat zij wel degelijk een psychotisch toestandsbeeld zien bij klager. Klager heeft op de afdeling agressie vertoond naar behandelaren en ander personeel. Ook heeft klager dreigingen geuit naar aangeklaagde en welke moeilijk in te schatten waren, waardoor klager beperkt is in zijn bewegingsvrijheid en uiteindelijk ook kort in de

separeerruimte heeft verbleven. Daarnaast was het niet mogelijk om afspraken te maken met klager en veroorzaakte hij overlast door harde muziek te luisteren op zijn kamer en zich hierop niet te laten corrigeren.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het behandelplan voor klager is dat hij stabiliseert en uiteindelijk een woonruimte toegewezen krijgt zodat hij zijn zelfstandigheid terug kan krijgen. Wel is er een zorgmachtiging aangevraagd bij de rechtbank.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester genomen crisismaatregel op 20 mei 2022 en de door de rechtbank op 23 mei 2022 toegewezen voortgezette crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 27 en 28 mei 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De plaatsvervangend zorgverantwoordelijke heeft zich op 27 en 28 mei 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 27 en 28 mei 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 30 mei 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 30 mei 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. en 2. (verplichte zorg middel de gedwongen opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid gedurende een langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot het ernstig nadeel van een toename van psychotische symptomen, passend bij zijn ziektebeeld. Klager heeft zijn eigen woning vernield als gevolg van zijn stoornis, dreigt met het in de brand steken van goederen, is verbaal en fysiek agressief waarbij hij dreigende uitspraken doet. Daarnaast is klager niet te corrigeren in zijn gedrag waardoor er geen samenwerking mogelijk is.

De commissie is van oordeel dat de opname en het beperken van de bewegingsvrijheid minder ingrijpend zijn dan het risico van de voorgenoemde ernstige nadelen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de opname in de accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Door de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid is het voorgenoemde acute gevaar afgewend.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvggz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard dat hij niet psychotisch is.

De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende is te bewegen tot een samenwerking. Klager toont geen ziekte- inzicht of ziektebesef.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid op grond van artikel 8:9 Wvvggz **ongegrond**.

Ten aanzien van klachtonderdeel 3. (verplichte zorg middels insluiten)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van insluiting gedurende vijf dagen een zodanig psychisch toestandbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot het ernstig nadeel van een toename van psychotische symptomen, passend bij zijn ziektebeeld. Klager heeft zijn eigen woning vernield als gevolg van zijn stoornis, dreigt met het in de brand steken van goederen, is verbaal en fysiek agressief waarbij hij dreigende uitspraken doet. Daarnaast is klager niet te corrigeren in zijn gedrag waardoor er geen samenwerking mogelijk is.

De commissie is van oordeel dat de opname en het beperken van de bewegingsvrijheid minder ingrijpend zijn dan het risico van de voorgenoemde ernstige nadelen.

De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

De commissie acht het verder van belang dat de opname in de accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Door de opname in een accommodatie en de beperking van de bewegingsvrijheid is het voorgenoemde acute gevaar afgewend.

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvggz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard dat hij niet psychotisch is.

De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende is te bewegen tot een samenwerking. Klager toont geen ziekte- inzicht of ziektebesef.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels insluiting op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

De klachtencommissie merkt nog wel het volgende op. De motivering in de mededeling aan klager wordt door de klachtencommissie erg mager bevonden. Zo blijkt uit de mededeling niet wat klager moet doen om van de verplichte zorg af te komen. De klachtencommissie raadt daarom aan om in het vervolg de opgelegde verplichte zorg duidelijker te motiveren zodat klager weet wat er van hem verwacht wordt.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1.: **ongegrond**

Klachtonderdeel 2.: **ongegrond**

Klachtonderdeel 3.: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. M.M. Kok, voorzitter,
Dhr. drs. P.J.M. Raedts, psychiater
Mw. M.C.M. Goemans, verpleegkundige.

In aanwezigheid van mw. M.P.A. Vollenberg, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Dhr. XXXXXXXXX, klager,*
- *Mw. XXXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Dhr./Mevr. mr. XXXXXXXXX, advocaat,*
- *Mw. XXXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXXXXX, vice-voorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*